

HILDUR GUÐNADÓTTIR

INFO

DATUM / DATE

wo 5 juni 2013

Wed 5 June 2013

AANVANG / STARTING TIME

20.30 uur

8.30 pm

LOCATIE / VENUE

Bimhuis

DUUR / RUNNING TIME

1 uur 15 minuten, zonder pauze

1 hour 15 minutes, no interval

WEBSITE

www.hildurness.com

CREDITS

ZANG, CELLO / VOCALS, CELLO

Hildur Guðnadóttir

ONTWERP / DESIGN

Halldór Úlfarsson

ONTWERP SURROUND CELLO EN

KLANKSCULPTUREN /

DESIGN SURROUND CELLO AND SOUND

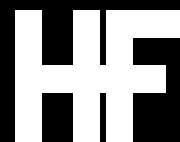
SCULPTURES

Hans Jóhannsson

WERELDPREMIÈRE / WORLD PREMIERE

Leyfðu Ljósinu, Berlijn, 5.2.2012

HOLLAND FESTIVAL

TOELICHTING

In een kleine lichtcirkel op een donker podium, ingeklemd tussen een versterker en een tafeltje met een laptop, omringd door effectpedalen, zit een jonge vrouw met een cello – een onalledaags beeld. Die jonge vrouw is de IJslandse celliste en componiste Hildur Guðnadóttir (1982). In 2012 bracht zij met *Leyfðu Ljósinu* haar derde soloalbum uit, dat unaniem lovend werd onthaald. Vanavond speelt ze *Leyfðu Ljósinu* live en brengt daarnaast twee nieuwe composities voor bijzondere instrumenten.

Guðnadóttir studeerde cello, compositie en nieuwe media in Reykjavik en Berlijn, en ontwikkelde zich daarnaast op het terrein van pop en experimentele muziek. Zij vergaarde vooral bekendheid met enkele samenwerkingsprojecten, onder andere met de bands Pan Sonic, múm en The Knife en met de Amerikaanse componist Nico Muhly. Ook maakt zij deel uit van Stórsveit Nix Noltes (Nix Noltes Big Band), een roulerende bezetting van zeven tot tien IJslanders die traditionele Bulgaarse en Griekse dansmuziek spelen. Deze groep heeft als voorprogramma van Animal Collective door de Verenigde Staten getournd.

Op haar debuutalbum *Mount A* (2006), waarvan in 2010 een geremasterde versie uitkwam, toonde Guðnadóttir zich een ware multi-instrumentaliste: behalve van haar cello en laptop bediende ze zich van harp, vibrafoon, viola da gamba en zang, waarmee zij een duistere, uit repetitieve patronen opgebouwde soundscape construeerde. Voor haar tweede album *Without sinking* uit 2009 werkte ze samen met gerenommeerde IJslandse musici als jazzbassist Skúli Sverrisson en componist Jóhann Jóhannsson. Op haar derde album is ze weer alleen, ditmaal met enkel haar cello, haar stem en haar laptop. *Leyfðu Ljósinu*, minder sereen dan zijn voorgangers, is een fascinerende compositie. De IJslandse titel wordt vertaald als ‘sta het licht toe’. Dat klinkt als een bezwering, en de muziek versterkt die indruk. Het werk bestaat uit slechts twee delen: een *Prelude* van, op cd, vier minuten, en het titelstuk van ruim 35 minuten. Voor het gelijknamige album werd het geheel in januari 2012 live in de studio opgenomen, in het Music Research Centre van de University of York – dus zonder publiek, maar ook zonder uitgebreide geluidsnabewerking en het achteraf inspelen van andere partijen. Je hoort wat Guðnadóttir met haar cello en haar elektronica gedurende 40 minuten ten overstaan van drie microfoons ten gehore heeft gebracht, niets meer en niet minder. Die

‘live in de studio’-werkwijze, die eigenlijk alleen nog bij jazz en klassieke muziek wordt toegepast, brengt een bepaalde connotatie van artistieke eerlijkheid met zich mee: geen trucs, geen maskerades; dit is wat het is. Live kiest Guðnadóttir uiteraard voor dezelfde benadering.

Het tempo ligt in *Leyfðu Ljósinu* vrijwel onveranderlijk laag. De *Prelude* bestaat uit niet meer dan enkele lage gestreken tonen, gescheiden door lange rusten. Het titelstuk begint met Guðnadóttirs frêle alt boven een subtiele *drone* (een lange, onveranderlijke toon); langzaam zingt ze twee tonen en herhaalt dat interval minutenlang. Ze maakt een *loop* van haar stem en zingt er vervolgens lange tonen overheen. Op die manier bouwt ze ook haar cellopartij uit tot een gelaagde klankarchitectuur van sonore, overwegend lage, elektronisch bewerkte strijktönen, een weefsel waarvan een hypnotiserend effect uitgaat en dat geleidelijk aanzwelt tot massieve proporties. Zorgvuldig werkt Guðnadóttir toe naar het slot, dat met zijn snelle streek en nerveus stijgende lijn een ontvullend effect heeft. De soundscape-compositie heeft inmiddels een respectabele geschiedenis, waaraan Guðnadóttir met het fantasievolle en levendige *Leyfðu Ljósinu* een sterk hoofdstuk heeft toegevoegd.

Voorafgaand aan *Leyfðu Ljósinu* voert Guðnadóttir nog twee multidisciplinaire geluidsinstallaties ten tonele. De IJslandse vioolbouwer Hans Johannsson maakte voor haar een ‘surround-cello’, een instrument dat nog wel verwijst naar de eeuwenoude traditie van vioolbouw, maar toch vooral 21e-eeuws is, een creatie op het snijvlak van kunst, architectuur en natuurkunde. Net als Johannsson vindt Guðnadóttir namelijk dat innovatie van de vioolbouw veel te lang is veronachtzaamd. Deze cello heeft verschillende resonerende lichamen van hout, vreemdvormige, prachtige sculpturen die de installatie behalve een akoestische belevenis ook tot een lust voor het oog maken. Hans Johannsson zegt over zijn ontwerp: “Ruim dertig jaar heb ik traditionele violen, altviolën, celli en contrabassen gebouwd, maar het heeft me altijd verbaasd dat de vioolfamilie zat opgesloten in een evolutionair vacuüm. Al jaren droomde ik ervan om instrumenten te maken die meer leken op een stoel van Arne Jacobsen of een stereo van Bang & Olufsen.” De grote vioolbouwmeesters van de zeventiende en achttiende eeuw leefden in een tijd waarin verschillende disciplines, zoals wiskunde, astrologie, muziek en filosofie, samensmolten tot een bruisend en op innovatie gericht geheel. De huidige situatie laat zich daarmee volgens Johannsson vergelijken. In samenspraak

met Guðnadóttir en andere experts heeft hij geprobeerd een waarachtig eigentijds instrument te ontwerpen, dat niettemin stevig verankerd is in de speeltraditie en de klankcultuur van de vioolfamilie.

Daarnaast speelt Guðnadóttir een werk op de Halldorphone#5, een bijzonder, celloachtig instrument met een elektronisch feedback-systeem dat is ontwikkeld door de IJslandse kunstenaar en ontwerper Halldór Úlfarsson. Het geluid van de snaren wordt met elementen uitversterkt en vervolgens terug het instrument in geleid, zodat er een *loop* ontstaat: de elementen (kleine microfoontjes bij de snaren) versterken nu het geluid dat ze eerst zelf hebben uitgezonden. Dit geluidsfenomeen wordt veel gebruikt door gitaristen, met als beroemdste voorbeeld het optreden van Jimi Hendrix op Woodstock. De cellovariant die Úlfarsson heeft ontworpen heeft een bedieningspaneel waarmee dit geluidseffect zich heel precies laat regelen. Zelf vergelijkt Úlfarsson de sonore, eindeloos rondzingerende klank van zijn creatie wel met die van een didgeridoo. Hij heeft zijn unieke creatie permanent in bruikleen gegeven aan Guðnadóttir, bij wie het, aldus Úlfarsson, in goede handen is. De spectrale klanklandschappen die zij uit het instrument tevoorschijn tovert zijn bijzonder subtiel en gedifferentieerd.

PROGRAMME NOTES

Sitting with her cello in a small circle of light on a dark stage, wedged in between an amplifier and a little table with a laptop and surrounded by effect pedals, the young woman makes an unusual picture. She is the Icelandic cellist and composer Hildur Guðnadóttir (b. 1982). In 2012, she brought out her third solo album, *Leyfðu Ljósinu*, which received unanimous praise. Tonight she is playing *Leyfðu Ljósinu* live, and also presenting two new compositions for special instruments.

Guðnadóttir studied cello, composition and new media in Reykjavík and Berlin, and also educated herself in the field of pop and experimental music. She especially has become known for her work on several collaborative projects, including with the bands Pan Sonic, múm and The Knife and with the American composer Nico Muhly. She also is a member of Stórsveit Nix Noltes (Nix Noltes Big Band), a rotating group of seven to ten Icelanders who play traditional Bulgarian and Greek dance music. This group has toured through the United States as supporting act for the Animal Collective.

On her debut album *Mount A* (2006), a re-mastered version of which came out in 2010, Guðnadóttir shows she is a true multi-instrumentalist: besides her cello and laptop, she also uses harp, vibraphone, viola, and vocals, with which she constructs a soundscape built up out of dark, repetitive patterns. For her second album, *Without sinking* (2009), she worked with such renowned Icelandic musicians as jazz bassist Skúli Sverrisson and composer Jóhann Jóhannsson. On her third album, she is alone again, this time only with her cello, her voice and her laptop.

Leyfðu Ljósinu, less serene than its predecessors, is a fascinating composition. The Icelandic title translates as 'Allow the Light'. It sounds like an invocation, and the music strengthens this impression. The work consists of only two parts: a *Prelude*, which is four minutes long (on CD), and the title piece, lasting over 30 minutes. For the similarly named album, the entire composition was recorded live in January 2012 in the Music Research Center of the University of New York – in other words, without an audience, but also without extensive sound editing afterwards or overdubbing of other parts. You hear what Guðnadóttir played with her cello and her electronics in front of three microphones for 40 minutes, nothing more and nothing less. This 'live in the studio' manner of working, which actually is only still used for jazz and classical music nowadays, brings

a certain connotation of artistic honesty with it – no tricks, no masquerades; this is what it is. Not surprisingly, Guðnadóttir takes the same approach on stage.

The tempo in *Leyfðu Ljósinu* is almost unvaryingly slow. The *Prelude* consists of no more than a few low sustained tones, separated by long pauses. The title piece starts with Guðnadóttir's delicate alto above a subtle drone; gradually she begins to sing two tones, repeating that interval for several minutes. She makes a loop of her voice and then sings two sustained tones on top of that. In this manner, she also builds her cello part into a layered architecture of sonorous, predominately low, electronically processed string sounds, a musical web that has a hypnotic effect and gradually swells to massive proportions. Guðnadóttir carefully builds toward the end, which with its quick stroke and nervously ascending line has a jolting effect. Soundscape compositions have a respectable history by now, to which Guðnadóttir has added a strong chapter with the imaginative and spirited *Leyfðu Ljósinu*.

Before performing *Leyfðu Ljósinu*, Guðnadóttir is also presenting two multidisciplinary sound installations. The Icelandic violin maker Hans Johannsson built a 'surround-cello' for her, an instrument which still refers to the venerable violin-making tradition, but is mainly a 21st century creation, a combination of art, architecture and physics. For the fact of the matter is, Guðnadóttir agrees with Johannsson that innovation has been neglected in violin making for far too long. This cello has different resonating chambers of wood – strangely formed, marvellous sculptures that make the installation a delight to behold as well as an acoustic experience.

Hans Johannsson says of his design, "For 30 years, I made traditional violins, violas, cellos, and double basses, but I've always been surprised by how the violin family is caught in an evolutionary vacuum. For years I dreamt of making instruments that had more resemblance to a chair designed by Arne Jacobsen or a stereo by Bang & Olufsen." The great masters of violin making in the 17th and 18th centuries lived at a time when various disciplines such as mathematics, astrology, music and philosophy merged into a dazzling, innovation-oriented whole. The present situation is comparable to that, according to Johannsson. In consultation with Guðnadóttir and other experts, he tried to design a truly contemporary musical instrument, which nevertheless is anchored in the playing tradition and sounds of the violin family.

Guðnadóttir also performs a piece on the Halldorophone #5, an unusual cello-like instrument with an electronic feedback system developed by Icelandic artist and designer Halldór Úlfarsson. The sound of the strings is amplified with pickup elements and then led back into the instrument, thus creating a loop: the elements (small microphones near the strings) now amplify the sound that they had first sent out themselves. This sound phenomenon is often used by guitarists, the most famous example being Jimi Hendrix's performance at Woodstock. The cello variant designed by Úlfarsson has a control panel which allows this sound effect to be precisely regulated. Úlfarsson himself compares the sonorous, endlessly feedbacking sound of his creation with that of a didgeridoo. He has given his unique creation to Guðnadóttir on permanent loan, with whom it is in good hands, according to Úlfarsson. The spectral sound landscapes that she conjures out of the instrument are extremely subtle and differentiated.

Dit project werd gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat. / This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

HOLLAND FESTIVAL 2013

DIRECTIE

Pierre Audi, artistiek directeur
Annet Lekkerkerker, zakelijk directeur

BESTUUR

Martijn Sanders, voorzitter
Renze Hasper, penningmeester
Marjet van Zuijlen, secretaris
Mavis Carrilho
Joachim Fleury
Ben Noteboom

Het programma van het Holland Festival kan alleen tot stand komen door subsidies, bijdragen van sponsors en fondsen en door de gewaardeerde steun van u, ons publiek.

SUBSIDIËNTEN

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Gemeente Amsterdam, Europese Commissie
Programma Cultuur (2007-2013)

Het Holland Festival is lid van Réseau Varèse, Europees netwerk voor de creatie en promotie van nieuwe muziek, gesubsidieerd door het Culturele Programma van de Europese Commissie.

HOOFDBEGUNSTIGER

SNS REAAL Fonds

SPONSORS EN FONDSEN

Rabobank Amsterdam, Stichting Ammodo, Clifford Chance LLP, DoubleTree by Hilton, Westergasfabriek/MeyerBergman, Automobiëlbedrijf Van Vloten, Turing Foundation, Stichting Dioraphte, VSBfonds, Stichting Herdenking Slavernijverleden 2013, The Brook Foundation, Fonds Podiumkunsten, Prins Claus Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, Pro Helvetia, Goethe Instituut, Institut Français France, Institut Français des Pays-Bas, Réseau Varèse

HF BUSINESS

Beam Systems, De Nederlandsche Bank N.V., G&S Vastgoed, ING Groep, Schut van de Ven Notaris-kantoor, Ten Have Change Management, WPG Uitgevers B.V.

MEDIAPARTNERS

NTR, VPRO

DONATIES

De genereuze, meerjarige verbintenis van de Governoren is van groot belang voor de internationale programmering van het Holland Festival, met name de internationale coproducties. Ook de belangrijke bijdrage van de Vrienden van het Holland Festival en HF Business komt rechtstreeks ten goede aan de internationale programmering.

GOVERNORS

G.J. van den Bergh en C. van den Bergh-Raat, R.F. van den Bergh, W.L.J. Bröcker, J. van den Broek, Jeroen Fleming, J. Fleury, V. Halberstadt, H.J. ten Have en G.C. de Rooij, J. Kat en B. Johnson, Irina en Marcel van Poecke, Ton en Maya Meijer-Bergmans, Sibolt Noorda en Mieke van der Weij, Robert Jan en Mélanie van Ogtrop-Quintus, Françoise van Rappard-Wanninkhof, A. Ruys en M. Ruys-van Haften, M. Sanders, A.N. Stoop en S. Hazelhoff, Tom de Swaan, S. Tóth, Elise Wessels-van Houdt, H. Wolfert en M. Brinkman

HARTSVRIENDEN

S. van Delft-Vroom, H. Doek, W.M.M. van Ierschoot, K. Kohlstrand, J. en M. Kuiper-Gerlach, M. Plotnitsky, P. Voorsmit, P. van Welzen en C. Laféber

BESCHERMERS

Lodewijk Baljon en Ineke Hellingman, A. van de Beek en S. van Basten Batenburg, S. Brada, Frans en Dorry Cladder-van Haersolte, Kommer en Josien Damen, J. Docter en E. van Luijk, H. Doek, L. Dommering-van Rongen, E. Flores d'Arcais, E. Granpré Molière, E.H. Horlings, J. Houwert, Luuk H. Karsten, R. Katwijk, R. Kupers en H. van Eeghen, J. Lauret, A. van der Linden-Taverne, H. en I. Lindenbergh-Sluis, F. Mulder, G. van Oenen, H. Pinkster, H. Sauerwein, R. van Schaik en W. Rutten, K. Tschenett, P. Wakkie, R.R. Walstra, A. van Wassenaer, T. Winkelman, O.L.O. en Tineke de Witt Wijnen-Jansen Schoonhoven

BEGUNSTIGERS

M. Beekman, I. van den Bercken, E. Blankenburg, Co Bleeker, A. Boelee, K. de Bok, Jan Bouws, E. Bracht, G. Bromberger, D. de Bruijn, M. Daamen, J. Dekker, J. Drupsteen, Chr. van Eeghen, J. van der Ende, Ch. Engeler, E. Eshuis, E. Goossens-Post, E. de Graaff-Van Meeteren, D. Grobbee, J. Haalebos, J. Hennephof, M. Henriques de Castro, G. van Heteren, L.D.M.E. van Heteren, B. van Heugten, S. Hodes, Herma Hofmeijer, R. Hoogendijk, J. Hopman, A. Huijser, E. Hummelen, G. van der Hulst, P. Jochems, Jan de Kater, J. Keukens, A. Ladan, M. Le Poole, M. Leenaers, K. Leering, T. Liefwaard, A. Ligeon, T. Lodder, D. van der Meer, E. van der Meer-Blok, A. Mees-Lubberman, A. de Meijere, J. Melkert, E. Merckx, A. Nieuwenhuizen, R. Nieuwpoort, La Nube, Kay Bing Oen, B. Oremus, E. Overkamp en A. Verhoog, C. van de Poppe, P. Price, E. van de Putte, F. Racké, S. van de Ree, Wessel Reinink, Thecla Renders, L.M. Remarque-Van Toorn, M. Robben, B. Robbers, A. Schneider, H. Schnitzler, G. Scholten, C. Schoolr, E. Schreve-Brinkman, C.W.M. Schunck, P. Smit, G. Smits, I. Snelleman, A. Sonnen, C. Teulings, H. Tjeenk Willink, I. Tjoa, H.B. van der Veen, R. Verhooff, C. van der Vlies, F. Voorsluis-Spanhoff, A. Vreugdenhil, W. Vroom, A. Wertheim, M. Willekens, M. van Wulfften Palthe, M. Yazdanbakhsh, P. van der Zant, P. van Zwieten en N. Aarnink

JONGE BEGUNSTIGERS

Kai Ament, J.A. de Groot, G. Schunselaar, David van Traa, H. Verhagen, Vivian van der Weide, M. van Zijll Langhout

ANONIEME SCHENKERS

Ook dankt het Holland Festival anonieme schenkers.

LIEFHEBBERS

Het Holland Festival dankt 646 Liefhebbers voor hun steun en bijdrage.

HET HOLLAND FESTIVAL HEEFT OOK UW STEUN NODIG: WORD VRIEND

Help mee de bijzondere programmering mogelijk te maken. Dan maakt ook u het Holland Festival!

LIEFHEBBER

(vanaf € 45 per jaar) U ontvangt dit programma-boek gratis, u krijgt voorrang bij de kaartverkoop en korting op tickets.

BEGUNSTIGER

(vanaf € 250 per jaar of € 21 per maand) Uw bijdrage komt rechtstreeks ten goede aan de internationale programmering van het Holland Festival. Als Begunstiger heeft u recht op vrijkaarten en andere aantrekkelijke privileges.

JONGE BEGUNSTIGER

(vanaf € 250 per jaar of € 21 per maand) Voor Jonge Begunstigers selecteren we drie voorstellingen die je niet mag missen. We organiseren ontvangsten waar je andere Jonge Begunstigers, maar ook kunstenaars en Governors van het Holland Festival ontmoet.

BESCHERMER

(vanaf € 1.500 per jaar of € 125 per maand) Als dank voor uw aanzienlijke bijdrage aan de internationale programmering van het Holland Festival ontvang u een uitnodiging voor de openingsvoorstelling en voor exclusieve bijeenkomsten, naast vrijkaarten en andere privileges.

HARTSVRIEND

(vanaf € 5.000 per jaar) Als Hartsvriend van het Holland Festival nodigen we u uit om dichterbij de makers te komen. Met gelijkgestemden en gasten van het festival verwelkomen we u graag op speciale gelegenheden en geven we u een blik achter de schermen.

GEEFWET

Sinds 1 januari 2012 is het nog aantrekkelijker om het Holland Festival te steunen vanwege de Geefwet die tot 1 januari 2018 van kracht is. De Geefwet houdt in dat giften aan culturele ANBI's met 25% verhoogd mogen worden tot een maximum aan schenkingen van € 5.000 per jaar. Schenkt u meer dan € 5.000, dan kunt u het resterende bedrag voor het reguliere percentage (100%) aftrekken van de inkomstenbelasting. De voordelen van de Geefwet gelden voor alle belastingplichtigen (particulieren en bedrijven) en zijn van toepassing op zowel eenmalige als periodieke schenkingen.

VOORDEEL VAN EEN PERIODIEKE SCHENKING

Een eenmalige gift is beperkt aftrekbaar voor de belasting. Het totaal van de giften op jaarbasis dient hoger te zijn dan 1% (drempel) en kan tot maximaal 10% (plafond) van het inkomen worden afgetrokken. Een periodieke gift is een gift waarbij voor een periode van ten minste vijf opeenvolgende jaren een gelijke uitkering wordt gedaan, vastgelegd in een periodieke akte. De gift is volledig aftrekbaar zonder aftrekdrempel of aftrekplafond.

Wilt u ook Vriend van het Holland Festival worden? Ga voor meer informatie en een aanmeldformulier naar www.hollandfestival.nl/ steun HF / hfvrienden of neem vrijblijvend contact op Leonie Kruijzena, hoofd development op 020 – 788 21 18.

COLOFON

TEKST / TEXT

Joep Stapel

VERTALING / TRANSLATION

Jane Bemont

EINDREDACTIE EN LAY-OUT / EDITORIAL AND

LAY-OUT

Holland Festival

Holland Festival

Piet Heinkade 5

1019 BR Amsterdam

tel. 020 – 788 21 00

fax 020 – 788 21 02

info@hollandfestival.nl

www.hollandfestival.nl